

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/159/2021
Identifikačné číslo spisu:	8412201314
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8412201314.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobcov: 1/ C. H., narodený S., 2/ G. H., narodená S., obaja trvale bytom E., právne zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Daša Bajanová, s. r. o., Spišská Nová Ves, Starosaská 3, IČO: 52 542 696, proti žalovaným: 1/ C. E., narodený S., 2/ Y. E., narodená S., 3/ C. R., narodený S., 4/ B. R., narodená S., všetci trvale bytom D., právne zastúpení advokátom Mgr. Marošom Ježíkom, Stará Ľubovňa, Okružná 871/65, o ochranu vlastníckeho práva s prísl., vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 2C/24/2012, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 12. novembra 2020 sp. zn. 9Co/24/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ priznáva proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) v poradí prvým rozsudkom zo dňa 10. júla 2018 č. k. 2C/24/2012-457 žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby súd uložil žalovaným ako podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. 359, k. ú. Stará Lesná, susediacich s nehnuteľnosťami žalobcov, zapísaných na liste vlastníctva č. 480, k. ú. Stará Lesná, zdržať sa šírenia hluku, dymu, plynu, pachu a rušenia nočného kľudu, vyhovel. V konaní o odvolaní žalovaných Krajský súd v Prešove uvedený rozsudok uznesením zo dňa 12. septembra sp. zn. 9Co/1/2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že súd prvej inštancie sa má vysporiadať s otázkou, či v prípade imisii prevádzkou reštauračného zariadenia ide o imisie prekračujúce primeranú mieru, čo závisí od konkrétnych skutkových okolností, frekvencie, intenzity, obvyklých spoločenských názorov a pod., keď zohľadní aj námietku žalovaných, že prevádzka bola prevádzkovaná už v čase výstavby rodinného domu žalobcov. Zároveň poukázal na to, že ak nebolo tvrdené, že autobusy patrili

žalovaným a títo nie sú správcami pozemnej komunikácie, ani hluk vydávajúcich dopravných prostriedkov, potom nie je možné uvažovať o tom, že žalovaní sú pôvodcami obťažovania hlukom z týchto predmetov, resp. subjektmi, oprávnenými k prijatiu opatrení zamedzujúcich hluk.

2. V poradí druhým rozsudkom zo dňa 04. decembra 2019 č. k. 2C/24/2012-559, súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 4/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Mal za to, že v prejednávanej veci nebolo možné uzavrieť, že v danom prípade ide o šírenie imisii, ktoré v konečnom dôsledku objektívne prekračuje primeranú mieru. Zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania o vykonanie dôkazov, ktoré žalobcovia navrhli na pojednávaní dňa 04. decembra 2019, súd prvej inštancie odôvodnil tým, že vzhľadom na právny názor odvolacieho súdu ich považoval za neopodstatnené, vyplývajúce z už vykonaného dokazovania, resp. vo vzťahu k opätovnému výsluchu svedkov za také, ktorých vykonaním by sa nezmenila dôkazná situácia. Ostatné stranami sporu navrhované dôkazy nevykonával z dôvodu, že ich vykonanie považoval za nadbytočné a neúčelné.

II.

3. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 12. novembra 2020 č. k. 9Co/24/2020-581 (ďalej ako „odvolací súd“, „krajský súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovaným voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd poukázal na to, že súd prvej inštancie rozhodnutím, ku ktorému dospel, vystihol podstatu prejednávaného sporu, racionálne vyhodnotil význam a dôsledky procesnej aktivity tej strany sporu, ktorú zaťažovalo bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, preto rozhodol správne.

5. Odvolací súd dodal, že skutkové tvrdenia žalobcov vo vzťahu k nároku, ktorému mala byť súdom poskytnutá ochrana, zostali predmetom celého konania, pričom bolo na žalobcoch k nim definovanému súhrnu skutkových tvrdení, ktoré mali viesť k následku, ktorého sa domáhali, a ktorý mal podľa nich viesť k ochrane ich právneho záujmu, predložiť alebo označiť relevantné dôkazné prostriedky. Odvolací súd ďalej uviedol, že bežné správanie, u ktorého sa očakáva vzájomné strpenie a tolerancia, nie je možné sankcionovať na základe § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pri posudzovaní primeranosti nie je podstatný subjektívny postoj, ale objektívne hľadisko, pre posudzovanie základu nároku na ochranu práva a to, že samotné obťažovanie musí pochádzať z vlastníckeho práva osoby, ktorá má byť pôvodcom tvrdeného obťažovania v susedských vzťahoch.

6. Vo vzťahu ku v žalobe tvrdenému obťažovaniu hlukom, dymom, zápachom autobusov, v ktorých prichádzajú do Zbojníckej koliby návštevníci, stojacich na miestnej komunikácii v obci, čo malo vyplývať z predložených dôkazov, bolo podľa odvolacieho súdu potrebné uviesť (odsek 12. odôvodnenia), že žalobcovia netvrdili, a preto nemohlo byť ani preukázané, že by autobusy patrili žalovaným, prípadne že by ich žalovaní objednávali na účely prepravy návštevníkov do alebo zo Zbojníckej koliby, taktiež nebolo tvrdené, že by boli správcami miestnej komunikácie, oprávnenými realizovať akékoľvek zákazové opatrenia v zmysle zdržiavania sa alebo vjazdu autobusov na komunikáciu, preto nebolo možné uvažovať o tom, že by mali byť pôvodcami takého obťažovania. Na uvedenom nezmenil nič ani argument žalobcov o tom, že v stavebnom povolení malo byť uvedené, že parkovaním áut nesmie na verejnom priestranstve a miestnej komunikácii dôjsť k obmedzeniu týchto priestranstiev, a to preto, že táto podmienka sa logicky môže vzťahovať len na také autá, ktorými môžu disponovať alebo realizovať iné úkony žalovaní. Navyše išlo o odvolací argument vykazujúci znaky novoty v odvolacom konaní, na ktorý nebolo možné v zmysle § 366 CSP prihliadať.

7. Vo vzťahu k hlučnosti, vulgárnosti návštevníkov a zápachu z grilovania považoval odvolací súd za potrebné uviesť, že (ods. 13. odôvodnenia) vo všeobecnosti ide o obťažovacie imisie, ktorých prenikanie je dané aj výsledkom prírodných síl (šírenie sa zvuku, prúdenie vzduchu) alebo prejavom vlastností prenikajúcich látok. Hlukom sa rozumie nežiaduci a rušivý zvuk, pri obťažovaní hlukom sa prihliada na to, či ide o jednorazové, opakujúce sa, alebo neustále rušenie, či k jeho vzniku dochádza úmyselnou činnosťou alebo nedbanlivostne (Občiansky zákonník I., C. H. Beck, 2019, str. 921). Nie každé

obťažovanie hlukom je teda automaticky nezákonné. Hluk musí dosahovať určitú intenzitu, aby mohol byť považovaný za protiprávnu imisiu. Keďže intenzita hluku sa dá zmerať, ide o dôkazný prostriedok umožňujúci súdu, ak je meranie zrealizované, náležite posúdiť, či je hluk primeraný alebo nie z hľadiska účelu ochrany podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Platí pritom, že pokiaľ hluk prekračuje verejnoprávne hygienické limity, vždy ide o hluk neprimeraný pomerom, avšak aj hluk, ktorý hygienické limity neprekračuje, môže byť podľa konkrétnych okolností imisiou neprimeranou pomerom, mieru primeranosti posúdi súd.

8. Odvolací súd k tomu súčasne v ods. 14. odôvodnenia jeho rozsudku poukázal na to, že v prejednávanej spore bolo dôkazné bremeno intenzity hluku, pôvod ktorého mal byť v činnosti súvisiacej s prevádzkou Zbojníckej koliby alebo v správaní sa návštevníkov v čase ich lokalizácie v priestoroch vo vlastníctve žalovaných, na žalobcov. V konaní bolo síce nariadené znalecké dokazovanie avšak bez výsledku k otázke, ktorá ním mala byť zodpovedaná. Znalec uviedol, že žalobcovia ho informovali, že hlučnosť je v mesiacoch máj, jún, júl, možno august, tiež to, že hluk nebolo možné zmerať, k prekročeniu hladiny hluku by sa mali vyjadriť zamestnanci Úradu verejného zdravotníctva, naznačil otázku v tom smere, koľko dní prevádzka produkuje hluk, ak skoro 90 % v roku je všetko v poriadku.

9. V ods. 15. odôvodnenia rozsudku odvolací súd poukázal na to, že žalobcovia na znalca (ohľadne možného vyjadrenia sa Úradu verejného zdravotníctva) nereagovali. Z dôkazných prostriedkov, ktoré boli vykonané, tiež nebolo možné uvažovať na prekročenie miery primeranej pomerom v danej lokalite. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v tom, že obec, v ktorej je Zbojnícka koliba, je obcou charakteristickou rozvíjajúcim sa cestovným ruchom, je v nej niekoľko zariadení slúžiacich na rekreáciu, z ktorých objektívne vyplýva záujem o jeho pohostinské, reštauračné služby, keď návštevníci, prichádzajúci za oddychom, zrejme skôr ako možnosť „pokojne sa vyspať“ vyhľadávajú zábavné aktivity, ktoré im Zbojnícka koliba môže poskytnúť. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovia si výstavbou rodinného domu v blízkosti reštauračného zariadenia museli byť vedomí miestnych pomerov, čo je aspekt majúci vplyv na to, že ich právo na pokojné užívanie ich vlastníctva rodinného domu nemôže byť absolutizované do tej miery, že by malo mať prednosť pred právom žalovaných užívať predmet ich vlastníctva na účely podnikateľských aktivít.

10. Vo vzťahu k hluku, ktorý mali vydávať návštevníci na mieste mimo nehnuteľnosti, v ktorej je Zbojnícka koliba, odvolací súd v ods. 16. odôvodnenia poukázal na to, že z gramatického výkladu ustanovenia § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ochrana sa poskytuje imisiám majúcim súvis s vlastníctvom veci; žalovaní preto nemôžu niesť zodpovednosť za konanie osôb na verejnom priestranstve, ani prípadné neprístojné správanie týchto osôb na tomto priestranstve korigovať alebo sankcionovať.

11. K žalobnému tvrdeniu o imisii z dôvodu šírenia pachu a dymu v dôsledku grilovania bolo potrebné podľa odvolacieho súdu uviesť, že môže ísť o obťažujúcu imisiu prenikajúcu na susediacu nehnuteľnosť, z dôkazov však nevyplývalo, že by jej intenzita bola neprimeraná daným pomerom, navyše, ako uviedol žalovaný 1/, Zbojnícka koliba sa prevádzkuje sedem mesiacov do roka, aktuálne len v piatok a v sobotu.

12. K odvolacej argumentácii o tom, že žalobcom „sa zdá“, že nie sú dodržiavané ani prevádzkové hodiny, odvolací súd v ods. 18. odôvodnenia rozsudku uviedol, že tvrdenie o „zdaní“ nemôže mať význam vo vzťahu k ochrane, ktorej sa žalobcovia žalobou domáhali, posúdenie dôsledku a prijatie opatrení vo vzťahu k prípadnému nedodržiavaniu prevádzkových hodín je v kompetencii toho subjektu, ktorý ich povoľuje.

13. Nedôvodná bola podľa odvolacieho súdu odvolacia argumentácia vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na vykonanie ďalšieho dokazovania na pojednávaní dňa 14. decembra 2019, keďže je vecou súdu rozhodnúť, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). O tom, či súd vykoná alebo nevykoná navrhovaný dôkaz nevydáva žiadne rozhodnutie, má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná (Najvyšší súd Slovenskej republiky

sp. zn. 2Cdo/242/2013). Z prvoinštančného rozsudku je zrejmy dôvod, prečo súd prvej inštancie neakceptoval niektoré návrhy na dokazovanie (ods. 22.) čo znamená, že požiadavka žalobcov bola zodpovedaná a odvolacia námietka je nedôvodná. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie mal za to, že zodpovedanie otázok vo vzťahu k Obecnému úradu Stará Lesná by zmenu zisteného skutkového stavu neovplyvnilo, uvedené sa týkalo aj opätovného vypočúvania, pričom už vypočutí svedkovia akcentovali predovšetkým hluk autobusov stojacich na obecnej komunikácii, čo bolo bez významu k posúdeniu prejednávaneho sporu.

14. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil, vysporiadajúc sa súčasne v zmysle § 387 ods. 3 CSP s ďalšími vyjadreniami žalobcov prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa nevysporiadal prvoinštančný súd. Vzhľadom na vzájomnú animozitu strán považoval za potrebné uviesť, že akékoľvek posudzovanie ich interakcií z nadhľadu či už súdu alebo iného subjektu nemôže viesť k výsledku, ak nebudú tolerované predstavy a potreby protistrany.

III.

15. Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) podali proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, v ktorom v zmysle § 420 písm. f) CSP namietali jeho zmätočnosť s poukazom na základné právo na spravodlivý proces zahŕňajúce okrem iného i zásadu riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Dovolatelia ďalej namietli, že odvolací súd im svojím postupom znemožnil realizáciu procesných práv, čím malo dôjsť k porušeniu ich práva na spravodlivý proces.

16. Výhrady vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu dovolatelia konkretizovali nasledovne:

16.1.- odvolací súd pri rozhodovaní riešil i iné imisie, t. j. rozsah odvolacieho konania a jeho rozhodovanie bolo nad rámec veci samej. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 9.) je zrejmé, že odvolací súd sa v odvolacom konaní nevysporiadal s rozsahom uplatneného petitu, a to s prihliadnutím na predchádzajúce rozhodnutie prvostupňového súdu zo dňa 10. júla 2018, keď už neprebiehalo konanie vo vzťahu k ďalším imisiám, t. j. už sa riešili len imisie hluku a dymu, čo správne konštatoval i prvostupňový súd v rozsudku zo dňa 04. decembra 2019 (bod 23. odôvodnenia);

16.2.- chýba vyvodenie a zdôvodnenie záveru, ako odvolací súd posudzoval a uvažoval pri určení, aká je miera primeraná pomerom v týchto konkrétnych súdom riešených imisiách, a ako posudzoval konkrétne žalobcami namietané rušenia výkonu vlastníckeho práva. V odôvodnení rozsudku pod bodom 11. rieši odvolací súd výklad obťažovania nad mieru primeranú pomerom, avšak, z odôvodnenia nie je zrejmy žiaden záver k posúdeniu skutkového stavu a miery obťažovania vo vzťahu k predmetu sporu;

16.3.- súd svoje závery právne neodôvodnil, neuviedol, na základe čoho dospel k takýmto skutkovým záverom a k hodnoteniu. Výkon podnikateľskej činnosti je spojený s prítomnosťou zákazníkov, v danom prípade hostí, ktorí prichádzajú do danej prevádzky za jedlom, občerstvením, zábavou. Potom odtiaľ odchádzajú a ich správanie priamo ovplyvňuje i požitie alkoholických nápojov v prevádzke, t. j. činnosť prevádzkovaná v nehnuteľnostiach žalovaných má za následok šírenie imisií nad mieru primeranú pomerom, a to hlavne v nočných hodinách a i autobusmi. V odôvodnení rozhodnutia pod bodom 12. ohľadom riešenia problematiky vlastníckeho práva autobusov, resp. riešenie či patria žalovaným a taktiež vzťah ku komunikácii, kde vychádzajú hostia s krikom, hlukom, rušia nočný klud, a taktiež ku vzťahu novoty v odvolacom konaní, dovolatelia z odôvodnenia rozsudku nerozumejú, aké uvažovanie a súvislosti viedli súd k takýmto záverom;

16.4.- prvostupňový ako aj odvolací súd nevyhodnotili mieru intenzity rušenia výkonu vlastníckeho práva v tomto spore, a to i s prihliadnutím na sťažnosti viacerých obyvateľov, orgánu obce a výsluch svedkov. Súd nemôže diskriminačne pristupovať pri hodnotení dôkazov pri šírení imisií, a to tak že ten kto ich šíril pred výstavbou rodinného domu žalobcov, ich môže šíriť i ďalej a vo väčšom rozsahu a to i napriek tomu, že rozšíril prevádzku a kapacitu až následne. Meranie hluku a jeho intenzita zdôvodňované

v bodoch 13., 14., 15. a závery súdu, z ktorých vychádzal pri posúdení intenzity šírenia hluku vo vzťahu k meraniam, sú rozporuplné. Súd uviedol, ako keby mal byť dôkazný prostriedok znalecký posudok a ak nie, tak skúmanie Úradom verejného zdravotníctva a následne v poslednej vete odôvodnenia pod bodom 13. uvádza i dovolateľmi v priebehu konania uvádzaný záver, že i keď hluk neprekračuje hygienické limity, môže byť podľa konkrétnych okolností imisiou neprimeranou pomerom;

16.5.- zo strany odvolacieho súdu sa jedná o stanovisko, podľa názoru žalobcov v právnej praxi a pri rozhodovaní súdov už prekonané, a preto záver vyhodnotenia je nezrozumiteľný a zavádzajúci. Opätovne dovolatelia poukázali na stanoviská a rozhodnutia NS ČR, na ktoré poukazovali v priebehu súdneho konania. Bod 16. odôvodnenia rozsudku obsahuje podľa žalobcov závery súdu, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní;

16.6.- v bode 17. odôvodnenia rozsudku bola súdom riešená a vyhodnotená prevádzková doba, a to bez prihliadnutia a vyhodnotenia žalobcami produkovanými dôkazmi. S uvedeným sa nevysporiadal ani prvostupňový ani odvolací súd. V súdnom konaní boli produkované dôkazy, že žalovaní žiadnu prevádzkovú dobu nerešpektujú, tvrdia, že prevádzková doba je platná od roku 1992, obec ich na porušenia upozorňovala, čo žalovaní nerešpektovali, a preto iná možnosť ako súdna ochrana v danom prípade nebola možná. Čo sa týka nevykonaného dokazovania navrhovaného dovolateľmi na pojednávaní dňa 04. decembra 2019 ohľadom zistenia prevádzkovej doby, keď žalovaní predložili na pojednávaní dôkaz, že platí prevádzková doba z roku 1992, dovolateľom bol navrhovaný dôkaz zamietnutý. Išlo taktiež i o návrh, aby sa obecný úrad vyjadril, kedy bola začatá prevádzka a s akou kapacitou, a i ku prevádzkovej dobe. Uvedeným procesným postupom už v prvostupňovom konaní, a následne i v odvolacom konaní, došlo podľa dovolateľov k znemožneniu vykonať ďalší dôkaz a tým vyriešiť a opätovne preukázať, že žalovaní nerešpektujú žiadne rozhodnutia obce a prevádzkujú si podnikateľskú činnosť v takom rozsahu, že úmyselne rušia výkon vlastníckeho práva žalobcov.

17. Na základe všetkých vyššie uvádzaných dovolacích dôvodov žalobcovia navrhli, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Vo vyjadrení k dovolaniu žalovaní navrhli dovolanie odmietnuť ako neprípustné, príp. zamietnuť ako nedôvodné.

IV.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu vyhovieť nemožno.

20. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

21. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

22. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

23. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

26. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

28. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

29. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny

proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

30. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

31. Pokiaľ ide o námietku uvedenú v bode 16.1., je potrebné uviesť, že žalobcovia sa žalobou domáhali ochrany proti imisiám hluku, plynu, dymu, pachu a rušenia nočného kľudu. Pokiaľ dovolatelia namietali, že po zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie predmetom konania boli už iba imisie hluku a dymu, a teda ak sa odvolací súd v bode 9. jeho rozsudku zaoberal aj ostatnými imisiami, takým jeho postupom malo dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v tejto časti dovolací súd nepovažoval dovolanie za dôvodné. Z obsahu spisu je totiž zrejmé, že po zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie žalobcovia nevykonali žiadny procesný úkon, ktorým by zmenili žalobný petít (späťvzatie v časti). Odvolací súd na túto skutočnosť správne poukázal a vysporiadať sa aj s otázkou ostatných imisií, čím doplnil dôvody, pre ktoré považoval žalobu ako celok za nedôvodnú. Takým postupom neporušil procesné práva žalobcov, naopak dal (doplnil) odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

32. Pokiaľ ide o námietku uvedenú v bode 16.2. odôvodnenia tohto rozsudku, že odvolací súd sa v bode 11. jeho rozsudku zaoberal výkladom (pojmu) „obťažovania nad mieru primeranú“, avšak nevyvodil a neodôvodnil záver čo do posúdenia namietaného rušenia výkonu vlastníckeho práva, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že v namietanom bode 11. odvolací súd uviedol len teoretické východiská pre posudzovanie uvedeného pojmu, keď odôvodnenie samotných záverov je obsiahnuté až v nasledujúcich bodoch. V tejto časti preto dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP taktiež nie je dôvodné.

33. Dovolatelia ďalej namietali (bod 16.3. tohto rozsudku) neodôvodnenie záveru odvolacieho súdu v bode 12. jeho rozsudku vo vzťahu ku kriku, hlučnosti a rušeniu nočného kľudu zo strany návštevníkov prevádzky v nehnuteľnosti žalovaných po ich odchode z prevádzky, ktoré správanie súvisia s požívaním alkoholu v tejto prevádzke a je jeho následkom, a taktiež vo vzťahu k hluku spôsobovanému autobusmi, súvisu s vlastníctvom autobusov, resp. vzťahu ku komunikácii.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, odvolací súd už v zrušujúcom uznesení (viď bod 1.) poukázal na to, že „ak nebolo tvrdené, že autobusy patrili žalovaným a títo nie sú správcami pozemnej komunikácie, ani hluk vydávajúcich dopravných prostriedkov, potom nie je možné uvažovať o tom, že žalovaní sú pôvodcami obťažovania hlukom z týchto predmetov, resp. subjektmi, oprávnenými k prijatiu opatrení zamedzujúcich hluk“. V namietanom bode 12. odvolací súd uviedol, že žalobcovia netvrdili, že by žalovaní boli vlastníckymi autobusov a správcami komunikácie, oprávnenými realizovať akékoľvek zákazové opatrenia,... keď žalovaní by mohli byť pôvodcami obťažovania hlukom, dymom (zápachom) autobusov, iba ak by autobusmi mohli sami disponovať.

Pri posudzovaní dôvodnosti dovolania v tejto časti dovolací súd pri zohľadnení odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v celom jeho kontexte, najmä pri zohľadnení citácie ustanovenia § 127 ods. 1 OZ v bode 10. a teoretických východísk v bode 11. rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku v tejto namietanej časti je dostatočne zrozumiteľné; vyplýva z neho záver, že zdržať sa obťažovania nad mieru primeranú je povinný iba vlastník veci, v danom prípade vlastník/prevádzkovateľ autobusu produkujúceho hluk a dym.

Z uvedeného dôvodu dovolací súd nepovažoval dovolanie za dôvodné podľa § 420 písm. f) CSP ani v tejto časti, keď prípadné nesprávne právne posúdenie nemožno považovať za nesprávny procesný postup v zmysle uvedeného ustanovenia.

Nad rámec dovolacieho konania tu dovolací súd uvádza, že zákazové opatrenia (zákaz stáť na miestnej komunikácii) patria do kompetencie správcu komunikácie.

34. Čo sa týka dovolacej námietky (bod 16.4.) o rozporuplnosti záverov v bodoch 13., 14., 15. rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu intenzity hluku, dovolací súd nepovažuje ani túto námietku za dôvodnú. Z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií (ako jednotiacieho celku) je zrejmé, že súdom ustanovený znalecký ústav v znaleckom úkone č. 31 (č. l. 202 - 215 spisu - poznámka dovolacieho súdu) uviedol, že žalobcovia ho informovali, že hlučnosť je v mesiacoch máj až august, súdom nariadené meranie hluku sa nedá uskutočniť, keďže nie je možné vystihnúť dobu, kedy by bola Koliba v plnej prevádzke a poukázal na to, že k prekročeniu hladiny hluku by sa mali vyjadriť zamestnanci Úradu verejného zdravotníctva, pričom naznačil otázku, koľko dní prevádzka produkuje hluk, ak skoro 90 % v roku je všetko v poriadku. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že dôkazné bremeno vo vzťahu k tejto imisii bolo na žalobcoch, títo však na znalca nereagovali (bod 15. jeho rozsudku) a dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané (dovolateľmi namietané sťažnosti viacerých obyvateľov, orgánov obce a výsluch svedkov), nie sú dostatočné na úvahu o prekročení miery imisii v rozsahu neprimeranej pomerom v danej lokalite. Z rozhodnutí oboch súdov nižšej inštancie je zrejmé vyhodnotenie, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno preukázať nimi tvrdené obťažovanie hlukom z prevádzky nad mieru obvyklú, keď ani na podklade riešenia navrhovaného znalcom nenavrhl doplniť dokazovanie (§ 149, § 153, § 154 CSP) o posúdenie Úradom verejného zdravotníctva.

Pokiaľ odvolací súd v tejto súvislosti vyslovil úvahu, že „i keď hluk neprekračuje hygienické limity, môže byť podľa konkrétnych okolností imisiou neprimeranou pomerom“, táto jeho vysvetľujúca úvaha k podstate sporu nie je v rozpore s vyhodnotením dokazovania, že imisie nad mieru primeranú neboli preukázané, a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia.

35. V dovolacej námietke uvedenej v bode 16.5. ide o námietku, týkajúcu sa právneho posúdenia vo vzťahu k hluku vydávanému návštevníkmi mimo nehnuteľnosti, na ktorej je Zbojnícka koliba, keď odvolací súd dospel k záveru, že „ochrana sa poskytuje imisiám majúcim súvis s vlastníctvom vecí, (a teda) žalovaní nemôžu niesť zodpovednosť za konanie osôb na verejnom priestranstve, ani za prípadné neprístojné správanie týchto osôb na tomto priestranstve“. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie nepodmieňuje dôvodnosť dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Vo vzťahu k právnomu posúdeniu dovolateľa neuplatnili dovolaciu námietku podľa § 421 ods. 1 CSP a nevymedzili právnu otázku v zmysle § 432 ods. 2 CSP.

36. Pokiaľ žalobcovia v bode 16.6. namietali, že odvolací súd v bode 17. jeho rozsudku vyhodnotil prevádzkovú dobu predmetnej prevádzky bez prihliadnutia a vyhodnotenia žalobcami produkovaných dôkazov (že žalovaní nedodržiavajú prevádzkovú dobu), tu odvolací súd k tvrdeniu o zdaní, že nie sú dodržiavané prevádzkové hodiny vyslovil názor (považoval za potrebné uviesť), že tvrdenie o zdaní nemôže mať význam vo vzťahu k ochrane výkonu vlastníckeho práva žalobcov, lebo posúdenie dôsledku a prijatie opatrení vo vzťahu k prípadnému nedodržiavaniu prevádzkových hodín je v kompetencii toho subjektu, ktorý ich povoľuje. Ide o vyslovenie právneho názoru, odôvodneného jasne a zrozumiteľne; ani túto námietku nebolo možné vyhodnotiť ako dôvodnú, keďže vyslovenie právneho názoru nespadá pod dovolaciu námietku podľa § 420 písm. f) CSP.

37. V bode 16.7. dovolatelia namietali nevykonanie dôkazu, navrhovaného na pojednávaní súdu prvej inštancie, a to vyžiadania si potvrdenia obecného úradu o tom, kedy bola začatá prevádzka, a s akou kapacitou, ako aj o prevádzkovej dobe. Ako je uvedené v bode 13. tohto rozsudku odvolací súd poukázal na to, že je vecou súdu rozhodnúť, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP), a v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná, čo je z prvoinštančného rozsudku zrejmé (ods. 22.). Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie mal za to, že zodpovedanie otázok vo vzťahu k Obecnému úradu Stará Lesná by zmenu zisteného skutkového stavu neovplyvnilo, uvedené sa týkalo aj opätovného vypočúvania, pričom už vypočutí svedkovia akcentovali predovšetkým hluk autobusov stojacich na obecnej komunikácii, čo bolo bez

významu k posúdeniu prejednávaneho sporu.

38. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 4Cdo/229/2020, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020, 7Cdo/187/2021).

39. K procesným právam strany sporu nepatrí právo, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie strane sporu. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečenie toho, aby sa zisťovanie skutkového (skutočného) stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania, a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP a I. ÚS 350/08). Avšak samotné rozhodnutie súdu nevykonať určité dôkazy (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, pričom nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

40. Ak odvolací súd za existujúcej dôkaznej situácie (viď najmä bod 35.) dospel k záveru, že zodpovedanie otázok vo vzťahu k Obecnému úradu Stará Lesná by zmenu zisteného skutkového stavu neovplyvnilo, tento jeho záver je logický, a preto nevykonanie takého dôkazu dovolací súd nepovažoval za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

41. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcov zamietol podľa § 448 CSP.

42. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol vzhľadom na úspech žalovaných v dovolacom konaní podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát dovolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.